

NÉPNENEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 filler (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32. — | negyed oldal ... kor. 8. —
fel oldal ... » 16. — | nyolczad oldal » 4. —

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A népoktatási törvényjavaslat.

Foglalkozunk az új törvényjavaslattal. Az *első fejezet a tankötelezettségről* szól. A javaslatnak a tankötelezettségre vonatkozó rendelkezéseit már ismerjük. Azzal, hogy a zugiskolákkal szemben több bátorsággal lép föl, hasznos szolgálatot tesz az ügynek, valamint egészséges intézkedése az is, hogy a továbbiskolázás szükségét kifejezetten előírja az oly tanulóra, aki a 6—12 éves korig nem sajátította el a legszükségesebb tudnivalókat.

Szükséges volna a «legszükségesebb tudnivaló»-kat szorosán körül is írni, mert így félt, hogy az egész intézkedés csak írott malaszt marad. A második fejezet az elemi iskola két tagozatáról sok helyes intézkedést tartalmaz. A testgyakorlást tekintettel a katonai gyakorlatokra kívánja a népiskolákban tanítani.

A tanítóra 36 kötelező órát ír elő. Az ismétlőiskola tannyelvéül a magyar nyelvet rendeli. Állami segítséget csak a községi ismétlőiskoláknak ígér.

A harmadik fejezet a *községi és felekezeti tanítók juttalmazásáról és az állam által gyakorolható fejelem jogról* rendelkezik.

Minket tanítókat főleg ez a fejezet érdekel. A felekezeti és községi tanítóknak a fizetés ügyében kifejezett óhajait nem teljesíti a javaslat. Mindössze azt szivlelte meg, hogy a tanítójelöltekre gondoskodik, amennyiben azok számára 600 korona ösztöndíjat állapít meg és igen helyesen szabályozza azok alkalmaztatását, elejét véve ezzel sok fönn tartó esetleges visszaéléseinek. A segéd tanítói intézményt törli, de a rendes tanító fizetését 800 kor. állapítja meg és azt 1000 koronára csakis a közigazgatási bizottság véleményére egészíti ki az állam.

Nem értjük, hogy miért nem állapítja meg a törvény minden tanítóra nézve az állami tanítóknak biztosított 1000, 1400 és 2000 kor. törzsfizetést. Akárhány község van hazánkban, ahol a leggyöngyözőbb készséggel fölemelnék a felekezeti, avagy községi tanító fizetését, ha a törvény ezt elrendeli. Avagy miért nem mondja ki az 1000 kor.

törzsfizetést köteles minimumnak, ha már államszegéllyel a 800 koronát 1000-re kiegészíteni hajlandó. Igen, értjük a dolgot. A közigazgatási bizottság ezt is csak oly mértékben véleményezi majd, amennyire az állam erszénye engedi.

A törvény következő intézkedéseit helyeseljük, így:

33. §. Minden tanítót a fizetésen kívül még természetben tisztos lakás (legalább két szoba, konyha, kamara és a legszükségesebb mellékkegyiségek) és legalább egy negyed holdnyi kert, vagy ennek egyenértéke, a tanítójelölttel egy szobából álló lakás, vagy ezek hiányában megfelelő lakpénz illeti meg. Az 1868: XXXVIII. t.-c. 139. és 140. §§-ainak azon rendelkezése, mely szerint a megürült tanítói állások legfeljebb fél év alatt betöltendők és ezen idő alatt az iskolában segéd tanító (tanítójelölt) alkalmazandó, továbbá, hogy a tanító halála esetén özvegye és árva a halálozás napjától számított fél évig az egész fizetést és lakást élvezik, végre ugyanazon törvények 138. §-ának első pontjában foglalt azon rendelkezés, amely szerint a tanítók élethosszig választatnak, a hitfelekezeti iskolafönn tartókra, illetve a hitfelekezeti elemi népiskolákban működő tanítókra is kiterjesztetik. Az ez ellen vétő iskolafönn tartókkal szemben az 1868: XXXVIII. t.-c. 15. §-ában megszabott eljárás nyer alkalmazást.

35. §. A nem állami elemi népiskoláknál alkalmazott rendes tanítók 100 korona ötéves korpótlékban részesítendők, amely hat ízben összesen 600 koronáig emelkedhetik. Ezen korpótlék a 800 koronánál nagyobb fizetésbe be nem számítható. A korpótlék alapjául veendő szolgálati idő 1893. évi október hó 1-től veszi kezdetét. Egyes iskolafönn tartóknak a korpótlékre vonatkozólag már fönnálló, vagy ezután alkotandó szabályzatai jelen rendelkezés által nem érintetnek, ha azok a tanítókra nézve legalább is az ezen §-ban megállapított mérvű kedvezményt biztosítják.

36. §. A tanító fizetése, mint eddig szokásban volt, állhat készpénzen kívül természetben kiszolgáltatott járandóságokból, vagy földbirtok jövedelméből is, a jelen törvény 38-ik és 39-ik §§-aiban foglalt megszorítással.

37. §. A tanító készpénzfizetését köteles az iskolafönn tartó havonként vagy évnegyedenként, de mindig előlegezen kiszolgáltatni.

A 38., 39. §§. a tanítói fizetés terményekben való kiszolgáltatásának módozatairól szól.

40. §. Ezentúl az elemi népiskolához csak rendes tanítói állások rendszeresíthetők. A rendes tanítói állásra, a jelen törvény 49. §-ában és az 1868: XXXVIII. t.-c. 139. §-ában említett eseteket kivéve, tanítójelölt (segéd tanító) nem alkalmazható, illetőleg az egyes osztályoknak önálló vezetése tanítójelöltekre nem bízható.

41. §. Az iskolafontartók által a tanítói fizetésre vonatkozólag vezetendő nyilvántartás alapján hivatalosan kimutatott hátraleköt az egyes adósoktól közigazgatási úton rájuttatandók be. A vegrehabjtás módjait a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a bel- és pénzügyminiszterekkel egyetértőleg, rendeleti úton állapítja meg.

42. §. Ha a hitfelekezeti iskola-tanító az 1868. évi XXXVIII. t. c. 141. §-ában *harmadik bekezdése értelmében a kintori teendőket is végzi, a tanítói fizetés megállapításakor a tanítói és kintori járulékok együttesen tanítói fizetésnek esznek, és csak azután a nyugdíjgény összegének megállapításánál is ezt eszelekedjék?*

A 43—45. §§. a tanítói fizetések biztosításáról szólnak.

A 46. 47. §§. a fizetés kiegészítéséről szólnak.

57. §. *Azon esetben, ha bármilyen jellegű népiskolánál alkalmazott tanító, vagy bármilyen jellegű kisdudorodánál alkalmazott kisdudor, más helyre fér, hsz megy, állásáról lemondhatnak tekintendő.*

A *tanítóképzés és képesítéséről* szóló fejezetben az a változtatás esett, hogy vegre a tanítóképzőbe való fölvételhez 4 középiskolai előkészületet kíván. Meghatározza a tanítóképző tanárkvalifikációját. A képezdei tanárképesítést majd miniszteri rendelet szabályozza. Felő azonban, hogy a középiskolai képezdei tanár uraknak elfoglaltságából jövő fölfogására az érdemes elemi iskolai tanítókat teljesen leszorítják a képzőintézetek katedráról. Így lesznek azután a tanítóképzők középiskolákka, a tanáraik középiskolai tanárokká, a kikerült tanítók pedig egyetemi polgárokká. És uramfia, az elemi iskolai tanító eltűnik a föld színeről. Nem esünk-e majd vissza azokba az állapotokba, hogy vagy nem lesznek tanítóink, vagy onnan veszük a tanítót, ahol találják. Ezért különösen fölhívjuk a miniszter úr figyelmét a képezdei tanárok képesítését szabályozó rendelethez, mert hogy hivatásszerető tanítóágunk lehessen, a képezdek tanártestületeit kell reformálni. A tanítóképző ne csak *tanítsa*, hanem *nevelje* is a tanítójelölteket. Ehhez azonban a középiskolai tanítóképző tanár urak vajmi keveset érhetnek.

Amily örömmel vettük, hogy a tanképesítő vizsgálatot teljesen magyarrá teszi a javaslat, ép oly meglepetéssel vesszük az új javaslat azon intézkedését, hogy a szakvizsgálat tárgyai közül a hit- és erkölestant törülte. Sok szót nincs miért vesztegetni. A tanító tanítói egyéni-égének egyik fontos kelléke a vallásos érzés, e nélkül nem lehet nevelő is egyszersmind. Ezért kívánjuk, hogy a vallás tan tárgya legyen a szakvizsgálatnak.

Az V. fejezet az *elemi tanfelügyeletről* intézkedik és előírja, hogy a törvénynek hatálya alá lépte után egy évre csak tanfelügyelői szakvizsgálatot tett egyéneket neveznek ki tanfelügyelőkké. És ezzel megszűnt a csődület azok részére, kik a tanfelügyelői állást vadasszákmanynak tekintették. Hisszük és reméljük azonban, hogy a miniszter úr a tanfelügyelői szakvizsgálatra való jelentkezést nem zárja el az arra érdemes népiskolai tanferiák elől.

A VI. fejezet *egyeb intézkedéseket* tartalmaz. Itt helyénvalónak tartanók, hogy a törvény az 1868: XXXVIII. t. c. 25. §-át oly szövegezéssel

vegye föl e törvénybe, mely világosan kimondja azt, hogy a hitfelekezeti iskola községi vagyonból is fejleszthető.

Szemelvények a kath. nagygyűlésből.

Az idei kath. nagygyűlés is méltóságteljesen, főnségesen folyt le. Adja Isten, hogy azok az igaz eszmék, amelyek a tárgyalások során elhangzottak, megtestesülést nyerjenek és már a közeljövőben tapasztalhatassuk jótékony hatásukat a magyar nemzeti közelet minden rétegeiben.

Olvasóinkat főleg a tanúgygel kapcsolatos dolgok érdekelhetik a nagygyűlésből, ezért elhatároztuk, hogy az elhangzott beszédekből röviden kiemeljük a kath. nevelésúgygel összefüggő részületeket. Azonban Dudek János dr. értekezését egész terjedelmében adjuk, mivel az kizárólag a kath. népiskolaúgygel foglalkozott, még pedig oly melegséggel és szakértelemmel, hogy minden sora, minden szava méltó arra, hogy megörökítsük.

A nagy hatással előadott beszéd a következő:

Katholikus népnevelésünk fejlesztéséhez két dolog szükséges: *pénz és lelkesedés.*

Kell hozzá pénz, hogy iskolaházakat építhessünk, a meglevőket jókarban tarthassuk, hogy iskoláinkat felszerelhezzük s hogy tisztességesen fizethessük tanítóinkat. Csakhogy tanúgyről lévén szó, ahhoz a merő anyagi eszközök egymagokban még nem elegendőek, ezek meg csak a dolog külseje, csak a test, amelyhez kell, hogy hozzájáruljon az elevenítő lélek: az iskola szeretete, az iskola fontosságának a megértése s az ebből fakadó, az iskoláért való őszinte lelkesedés a katolikusok összes köreiben.

Ha ez az iskoláért való lelkesedés járja át a lelkeket, akkor az előteremtő iskolák fönntartására szükséges anyagi eszközöket s ezenfölül életet, elevenséget, a haladásért való buzgólkodást visz be magába az iskolába. A jötevőből nemesak a jökedvű adakozót, hanem valóságos apostolt, a tanítóból nemesak kötelességet teljesítő munkást, hanem áldozatkész misszionáriust, a keresztény kulturának, ha kell, nélkülözni is tudó misszionáriusát képezi. Olyan ugyanis a lelkesedés, mint a hit, mely hegyeket képes megmozgatni s útjában terhet, akadályt nem ismer.

Népnevelésünk fölvirágztatásához tehát ez a két dolog szükséges. De egyik sem elegendő a másik nélkül. Bizonyára csalódnak az, aki az iskolákra fordított pénz nagyobb mennyiségéből a tanúgy virágzására vonna szükségképi következtetést. Nem mindig így áll a dolog. A szép palota még nem okvetetlenül jó iskola, a diplomás tanár vagy tanító még nem okvetetlenül jó tanító is egyúttal. Az egyik lehet, hogy csak szép palota, a másik lehet, hogy csak kenyérért úgy, ahogy dolgozó hivatalnok: ha abban a modern épületben, aminőket most szokás emelni, nincs meg a pezsgő élet, ha a tanítóban nincs meg a hivatásszeretet, felebbvalóiban a szükséges érdeklődés: szóval, ha mindnyájokban: a vezetőkben és a tanítóknban nincs meg az a tudat, hogy ime e házban dől el egyházunk és a haza sorsa.

De kérdem, vajjon szükséges-e, hogy mi azzal a

minden megelevenítő lelkesedéssel, hogy úgy mondjam, kordrajongjuk és óvjuk a mi katolikus iskoláinkat? Hiszen ma már az állam is állít iskolákat, a községek is állítanak iskolákat: mit akarunk tehát mi katolikusok ma, a XX. században, a régi szabású, úgynevezett felekezeti iskolával?

Mit akarunk? Csupán azt, amit a józan ész, valamint egyházunk s keresztény magyar hazánk jól fölfogott érteke akarnak parancsol s amit utóbbiaknak századok multán is akarniok kell: akarjuk a hitvallásos iskolát. S vajjon igazán józanul akarjuk ezt? Igen, a legjózanabbul. Hitvallásos iskolát akarunk, mivel meg vagyunk győződve róla, amit a századok tapasztalata is bizonyítja, hogy a fiatal nemzedék jövő boldogulását csak a hitvallásos iskolában lehet biztosítani, oly módon, ha a gyermek lelke megedződik a vallás-erkölcsi nevelés által, ha eszményekkel telik meg s ha ilyképen egész emberré nevelődik föl az élet küzdelmeire. A köztapasztalat kétségbevonhatatlanul bizonyítja, hogy csak az így nevelt gyermekekből válnak jó keresztények, hasznos polgárok és igaz hazafiak: míg a vallás-erkölcsi alappal nélkül legföljebb jól számító materialistákat lehet nevelni, üres szívvel és furtangos esszel, akiknek szemében a vallás és a közérdek haszontalan csecsebecse, embertársuk csak egy kihasználható hitvány eszköz és a haza szent földje is csak addig becses, míg nekik hasznos.

Ennek ellenében azt mondják, hogy a közös iskola inkább felel meg az állam eszméjének. Ez azonban csak látszat, melyért azt a nevelést, amit a hitvallásos iskola, magának az államnak alapvető érdekeit is biztosítva, nyújt, fölláldozni nem lehet.

Ép ezért, a dolog legbensőbb természetére támaszkodva, annyira meg vagyok győződve a hitvallásos iskola szükségességéről, hogy himezetlenül kimondom: ha elődeink, a népiskolától föl az egyetemig, sokat álloztak a katolikus iskolákra, óvták és ápolták azokat, nekünk, ha komolyan megfontoljuk az iskola mai fontosságát egyházunkra és a keresztény Magyarország fennmaradására, ha, mondom, komolyan megfontoljuk ezt: utolsó kabátunkat is kell érte fölláldoznunk.

Minden, amit látunk és tapasztalunk, állításom mellett bizonyít. A tudományban és a közéletben minden inog, minden vajódik, sehol semmi megállapodottság és szilárd elv: mindent megingattak az újabb szellemi áramlatok. Az emberek részvételre méltó jellemgyengőségben és önmegtartóztatás hiányában kezdenek szenvedni. Látjuk az ész tépelődéseit és a szívök végnélkül való hánykolódásait. Az egyedül bölcsesség még, amiben sokan hajlandók megégyezni, az élvezetek hajhászása s utána a gyors legyőzködés. Tűnik az eszményiség s maga az ember élet is mintha vesztene értékét. *Minden inog, minden bizonytalan: az emberi hit, remény és szeretet.*

Ezen általános vajodás között csak egy áll meg szilárdan és rendületlenül, mint a százados tölgy az idő viharai közepett s ez a katolikus egyházunk a maga ést fölvilágosító és szívet megnyugtató tanáival, szilárd, mint az elv; változatlan, mint az igazság. Nem ingadozik, nem tétováz, hanem tisztán és bizonyosan jelöli meg az ember, a természet s az élet célját.

És íme nem más alapon, hanem ezen szilárd elvek alapján áll a katolikus egyház édes leánya, a katolikus iskola, ma és mindig. *Folyton halad a korral, csak alapelveiben nem változik; mindent fel-*

ölel, amit a tudomány és a haladó idő pedagógiája jobbat és célszerűbbet javasol, de alapját nem hagyja el soha, mivel azt az idők Ura s teljelmulhatatlan pedagógja, az Úr Jézus Krisztus vetette meg. S ugyan miért is hagyná el, miért épen ma, midőn kivüle minden ingadozik? Ez az iskola, hogy némi példára hivatkozzam, adta nekünk a 17-ik században a Zrínyieket és Pázmányt, a 18-ikban II. Rákóczi Ferencet, a 19-ikben Széchenyi István grófot és Deák Ferencet. Gondolom, mint katolikusok és hazafiak. Meg lehetünk a régi iskolával elégedve, annyira, hogy ha nem volna meg, ma újból kellene föllátni.

Adjuk-e tehát föl most, az idő mindent fölforgató hullámzásai között még az egyetlen szilárd pontot: a katolikus iskolát?

De a kor szánandó állapotán kívül a hitvallásos iskola szükségességéről meggyőző az ellenkező álláspontnak közelebbi részletezése is. Bármely más, nem egységes pozitív vallás-erkölcsi alapon álló iskola, még akkor sem nevelhet, ha a legkomolyabban akarná. Ahol ugyanis különböző vallású tanárok vagy tanítók tanítanak, abban az iskolában lehet tanítás, de nem lehet nevelés. Lehetetlen az, akár így, akár úgy vesszük a dolgot. Baj van úgy is, ha azok a tanítók a maguk módja szerint vallásosak s még nagyobb baj akkor, ha vallástalanok. Ha vallásosak, mindégység maga meggyőződését, a maga lelkületét önti belé a rábizott tárgyak tanításába; következőleg, amit az egyik épít, a másik azt lerontja. A gyermek lelkét az egyik Róma, a másik esetleg Wittenberg vagy Genf felé igyekszik hangolni: az egyik Jézust, a másik esetleg Mózeset dicséri előtte. Az ilyen ellentétes hatások alatt — már pedig alig van tantárgy, melyben vallási vonatkozások elő nem fordulnának — mondom, az ilyen ellentétes hatások alatt micsoda egységes, micsoda szilárd jellem fejlődhetik azokban az ide-oda húzott tanítványokban? Avagy ilyen körülmények között lehet-e vajjon csak komoly szó is a nevelésről?

Hátha még a tanítók egyike-másika vallástalan, vagy szelidebb formában, ami ma már szinte mindennapi jelenség, ha csak racionalista is! Micsoda pusztító munkát végez az ilyen iskola a fiatal, a minden szélre hajló lelkekben?

Avagy lehet talán felekezeten alapon is állítani iskolát, a vallások sérelme nélkül? Hát hiszen lehetni lehet, de akkor az nem lesz iskola, nem lesz nevelőintézet, hanem valami gyárféle, ahol emberformákat gyúrnak gépekké. Először azért, mert amint semmi-féle ember nem lehet el vallás nélkül, úgy vallás nélkül nevelni sem lehet, embert legalább nem. Másodszor, mert, eltekintve a többitől, a legfontosabb nevelőtárgyainkat: az irodalmat és a történelmet, telve lévén vallásfelekezeti vonatkozásokkal, felekezeten alapon, ha csak minden értéküktől megfosztani nem akarjuk, tárgyalni nem lehet. S mert végre az a felekezeten alap tényleg sehol sem bizonyult másnak, mint üres jelszónak, melynek örve alatt rongálják a katholicizmust.

Íme ilyen indító okokra támaszkodik a mi hitvallásos iskolánk. Akár egyházunk, ezen kipróbált civilizátor, akár a társadalom jól fölfogott érdekeit tekintjük, oly szükséges az ma, hogy a polgárok érdekeit még magasabbról, tehát még jobban ismerő komoly kormányoknak is nemcsak nem volna szabad bármit is tennie ellene, azt létében, pl. a képzők képesítési jogának szándékolt megvonása vagy a sima kezű államosítási törekvések által, gyengíteni, hanem ellenkezőleg, összes eszközeivel támogatására kellene sietni.

A mi érdekünk is — ezer év rá a tanúság — a haza érdeke, kérünk tehát a kormánytól iskoláinkkal szemben jókaratot és támogatást. *Angolországban az állam ingyen segíti a katolikus iskolákat.*

De, en első sorban a katolikus közönséghez szólók s az önök lelkesedését s áldozatkésztséget kérem a katolikus iskoláért.

Törődünk többet katolikus iskoláinkkal, övjük jogainkat jobban, lelkesebben, mint ahogy az addig nem egyszer történt. Hisz már szemünkbe mondták, hogy nekünk nincsenek is közepiskolánk, tehát a saját alapításunk nem volna a többé a miénk? A népiskolák államosítása pedig most folyik javában s még másutt iskola-egyleteket alapítanak, gyűjtének, ariálnak az iskola mellett, mi fatalisztikus nyugalmannal nézzük a foglalat s alig téve valamit, mi, a gazdagnak híresztelt egyház, azt mondjuk: hja hiába, a szükséges anyagi eszközök nem állnak rendelkezésünkre. Nem állnak? Hát teremtsük elő! * Világosan áll előttünk a helyzet a hitvallásos iskolának egyházunk és a társadalom érdekeire kiható fontossága. Oly fontos az, hogy nyíltan merék kifejezést adni abbéli meggyőződésünknek, hogy több nekünk az iskola ma, mint a templom s nagyobb kincsünk, mint akár az összes egyházi birtokok. *Ha elvezettük az iskolát, mindenünk elvesz;* ha azt megtartottuk, mindenünk meg lesz, mivel az egyház az iskolából kapja jó hívét.

Az a hitvallásos iskolában jól nevelt ember fölkeresi majd a templomot, is fogja ismerni egyházát is; akit pedig nem abban az iskolában neveltek, annak nem érdeke a templom, annak nem érdeke a saját egyháza; a válság pillanatában magára hagyja, mert hiszen az ellenkezőre soha sem tanították.

Oly fontos érdekünk a hitvallásos iskola, hogy akkor sem tettünk sokat, ha egész lelkesedéssel felkaroltuk s akkor sem áldoztunk sokat, ha utolsó kabánunkat feláldoztuk érte.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A csiki róm. kath. tanítóegyesület felsíki fiókkörének 1904. évi november hó 8-án Csik-Zsögödön, az iskola helyiségében tartandó őszi rendes gyűlésére az igen tisztelt tag urakat és tanügybarátokat tisztelettel meghívom. Tárgysorozat: 1. D. e. 9 órakor Veni Sancte. 2. Fel 10 órakor kezdődőleg gyakorlati tanítást tart *Salló* Albert kántortanító az I-ső osztályban az írva-olvasásból. 3. Elnöki megnyitóbeszéd. 4. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása. 5. Jelentést tesz fölsznt. *Rancz* János esperes-plébános úr az országos kath. tanítói segélyalap központi bizottsági gyűlésre lett kiküldetéséről. 6. A tagsági díjak beszédese. 7. Szavál: *György* Bertá kisasszony. 8. Fölolvas: *Ambrus* Ferenc kántortanító. 9. A bejelentett indítványok tárgyalása. 10. A jövő gyűlés helyének és tárgysorozatának megállapítása. 11. A tanítás zártkörű bírádala. Csik-Szent-Domokos, 1904. év október hó 19-én. *Bábelly* Benjámin elnök.

Tanítógyűlés. Az egri főegyházmegyei róm. kath. tanítói egyesület tisztánmeneti köre 1. hó 18-án Füzesabonyban tartotta rendes évi gyűlését Zombory Béla színhalmi esperes-plébános és köri elnök elnöklété alatt. Gyűlést megelőzőleg, amelyen a tanítótágoikon kívül a kerület papsága is teljes számban megjelent, a tagok szentmisét hallgattak és ezután a róm. kath. iskola egyik termében gyűltek össze. *Zombory* Béla költői szárnyalású megnyitó beszédében méltatta a tanítói kör hosszú időn át volt elnökének, *Ujhelyi* Lajos sarudi plébános.

* Itt igen meleg szavakkal említi fel a Katolikus Magyar Iskola Egyesület érdekében indított mozgalmat.

kiérd. alesperesnek érdemeit, aki gyengélkedő egészségi állapota miatt volt kénytelen kérni az egri egyházi főhatóságot az alesperesi teendők alól fölmentését és most meghatva mondott istenhözszódot a tanítói körnek. A tanítók nevében *Bögös* László füzesabonyi kántortanító mondott köszönetet a távozó elnöknek az egyesület lapintatos és mondhatni sikerdús vezetéseért és amidőn a tanítók tiszteletéről, szeretetéről és ragaszkodásáról biztosította: meglegedéssel és boldogsággal teljes hosszú életet kívánt neki. Azután a múltévi gyűlés jegyzőkönyve olvastatott föl s csekély módosítással tudomásul vétetett. Most következett a közgyűlés legünnepiesebb pillanata: a tanítói kör fiatal, ambiciózus tagjának, *Jósvay* Gábor poroszói kántortanítónak földiszítése a *«Pro Ecclesia et Pontifice»* érdemkereszttel. Az elnök különösen hangsúlyozta kiváló fontosságát e kitüntetésnek, mert ez tanúságot tesz arról, hogy a tanító munkája, ha azt szorgalommal és nemes kötelességtudással végzi: a legmagasabb helyről is elismerésben részesül. De hogy valaki a néptanítói pályán, mely még ma is bőven termi a tövist, ily igazán kiváló eredménnyel munkálkodhassék, annak nemcsak mintatanítónak, hanem szívbéli jóssággal, nemeslelkűséggel megáldott mintaférfinak is kell lennie. Ilyen kiváló egyéniség a kitüntetett nemcsak saját iskolaszékéi élöke és egész hitközsége, hanem ime a magas pápai kitüntetés tanúsága szerint is. A kitüntetésre vonatkozó okiratok fölolvastása után a közgyűlés lelkes eljenzése közben tüzte föl az elnök a kitüntetett mellé az érdemkeresztet. Majd *Bertha* Kálmán poroszói tanító tartott sikerült fölolvastást az iskolai rendtartásról. Fölolvastása kapcsán ismertette és a közgyűlés figyelmébe ajánlotta a Várnay-féle elemi iskolai osztálykönyvet, mely amellet, hogy helyes beosztással az anyakönyvet, a látogatási naplót, az előmeneteli és mulasztási naplót magában foglalja, sőt a statisztikai adatok bejegyzésére és megőrzésére is tartalmaz lapokat, fölöllegessé tesz minden más iskolaügyi napló vezetését. Legfontosabb része azonban ennek az, amely a földolgozott tananyag bejegyzésére szolgál és amelybe naponként óráról-órara jegezhető be a földolgozott tananyag, mely ismétléseknél kiváló szolgálatot tesz a tanítónak is és amellet tanúságot tesz annak munkásságáról is. Ha tanítványaink elméje az iskolánál alatt beraktározott ismeretek tárháza: úgy ez osztálykönyv annak tartalomjegyzéke. A közgyűlés a fölolvastónak igazán tanulságos értekezéseért elismerését és köszönetét jegyzőkönyvbe fölvenni határozta. Végül az elnök indítványára a közgyűlés a távozó elnöknek érdemeit jegyzőkönyvben örökítette meg, mire az esperes-plébános zárószavaival a gyűlés véget ért. *Gáspár* István.

Közgyűlés. A Léva vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete ez évi rendes közgyűlését október hó 18-án, *Nagysallón* tartotta meg. A gyűlésen résztvett dr. *Walter* Gyula prelátnak, az esztergomi egyházmegye főtanfelügyelője is, aki a gyűlés ügymenete iránt élénk érdeklődést tanúsított s akit a tanítóság őszinte örömmel üdvözölt körében. Vele volt tollnoka, *Bertalan* Vince, esztergomi tanítóképző intézeti tanár. A gyűlést 10 órakor szentmise előzte meg, amelynek végezte után az egyesületnek igen szép számmal megjelent tagjai az iskolában gyűltek össze, ahol a tanácskozást *Keassay* István, zseméri esperes, egyházi elnök megnyitván, *Jaross* Ferenc, az egyesületnek társelnöke, boldogult *Richter* Ferenc lóvai volt kántortanító és egyesületi pénztáros fölött emlékbeszédet olvasott föl, amelyben kimerítően méltatta a buzgó tanító, kiváló kántor és jeles zenész érdemeit. A közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezvé ki az elhunyt pénztáros halála fölötti őszinte fájdalmát, elhatározta, hogy özvegyéhez részvét-iratot küld. A tárgysorozat következő pontja *Gergely* Rezső kistapolcsányi főtanítónak — *«A tanító a népiskolában»* című — alapos készütséggel megírt értekezése volt, amely hosszabb eszmeeserét keltett; ebből kifolyólag a közgyűlés kimondotta, hogy a tanítók fizetésének rendezését célzó törvényjavaslat tárgyalását megelőzőleg fölterjesztést intéz az országgyűléshez, amelyben azt fogja kérni, hogy a községi és felekezeti tanítók fizetése az állami tanítókéval egyenlő összegben állapíttassék meg. Az üresedésben levő tisztségekre megválasztottak: *Tokody*

István pénztárosnak, *Scarba* Endre pedig könyvtárosnak. Pályatételül kitűzetett: «A tanító munkássága a romboló szocializmus ellen». A legjobb mű megjutalmazására *Béthy* László, lévai prépost-plébános, 50 korona díjat ajánlott föl. A jövő évi közgyűlés helyéül *Léva* jelezte a város nagyszámú lakossága által kísértve — a nagysallói győzelmes esatát jelző szoborhoz vonultak, hogy leróják a háza szabadságáért elvezett hősök iránt kegyeletüket. A szobornál a Hymnus elénekzése után *Kvassay* István szívből fakadt, szónoki hévvel előadott, hazafias beszédével könnyekig meghatotta a hallgatóságot. A beszéd végén a társelnök *Kucsera* Imre, nagysallói kántortanítóval a szobor alapzatára díszes koszorút helyeztet, amelynek nemzeti színű szalagján ez a felirás volt: A Léva vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete — A nemzet hőseinek! — A szobor megkoszoruzása után *Judich* Béla, bekéri tanítónak szavalalet következett, aki Ábrányi Emilnek «Honvédek sirja felett» című gyönyörű költeményét mely erőszellel juttatta a legszebb érvényre. Végül a tanítók elnökkel a Szózatot, a menet a nagy vendéglőbe tért vissza társasbédre, amely vidám hangulatban folyt le. A szózatok sorát *Kvassay* István nyitotta meg őszinte szavakkal illetvén dr. *Walter* Gyula prelátus főtanfelügyelőt: *Jaross* Ferenc az egyházi elnököt köszöntötte föl remek ünnepiszónoklatáért: *Veszely* István, *Imernigay* Ferenc, a tanítói pályán 43 évig működött, nyugalomba vonuló barsendredi kartársra üritette a poharat, aki meghatva köszönte meg kartársainak szíves figyelmét: a társelnök meleg szavakkal üdvözölte *Bertalan* Vincét, mint az egyesületnek kedves vendégét, aki a tanítók összetartására mondott felkészöntést. *Tulósító.*

IRODALOM.

Nevelő Kézimunka tanítóképző-intézeti növendékek, tanítók és szülők számára. Irta és összeállította *Augasztin Imre.* Kiadta a Szent-István-Társulat. A mű 3 kötet, ára kötetenként 1 korona 20 fillér. Az újabb pedagógiai irányzatok között kettő dominál: *tanítunk játszva és nevelünk az életre.* Nem e két fontos neveléstani elv eredményezte-e, hogy a kézimunkatanítás, melynek célja a tanulókkal közvetlen tapasztalatokat szereztetni az élet mindennapi tárházából, hogy a gyermek eszelekvőképessége és hajlamai *természetszerűleg* fejlődjenek, oly rohamosan tért hódított magának a magyar elemi iskolában? Ma már minden tanító egyetért a tárgy fontossága tekintetében, a hírlapok, szak- és folyóiratok naponként hangtatják minél tökéletesebb fejlesztésének szükségességét. Az új tantervekben már mint rendes tantárgy szerepel. Állami költségen tantályamokat rendeznek, hol egyes már gyakorlottabb tanítók társaikat e tárgy fontosságára és gyakorlati részeire fölük telhetően kioktatják. Minden törekvés megvolt tehát eddig, csak egy hiányzott még, az — amit e könyv: a *Nevelő Kézimunka* pótol és tölt be. A szakkönyv, mely rendszeresen ismert, irányít, utat mutat, melyben mindent megtalálhatunk e tárgy köréből, mely könnyen érthető, pontos, megbízható és mindenekfölött szakszerű magyarázatokkal szolgál: melyet kezébe adhatunk már a tanítójelöltnek: világossága, élettéves voltánál fogva eredménnyel forgathat a szülő és amely megbecsülhetetlen kincs a szakember, a tanító kezében. **Ez a könyv pótol minden kurzust, feleslegessé tesz minden kioktatást. A *Nevelő Kézimunka*, mely célját, konstrukcióját és tárgyát tekintve, teljesen új irányú pedagógiai mű, hazánkban az első úttörő is. Irója sok fölött bejárta, sokat látott, de még többet tapasztalt ember, ki egy évtizednél több időt szentelt az elemi oktatás e fontos, majdnem teljesen modern és végső kihatásban szocialisztikus ágazatára. Ismeri a tudományág teljes ágazatát. A finn, svéd, dán, norvég, holland, belga, angol, francia és német mesterek eszméit, törekvéseit és gyakorlati eredményeiket. Beutazta Európa minden államát, hol csak kézimunkát tanítanak. Személyes összeköttetésben áll dr. *Götszével* és dr. *Pabsttal* Lipéséből. Hallgatta *Hertel* Ferencet, az agyagmintázás híres mesterét. Járt**

Salamon dr.-nál, a famunka mesterénél Náásben, Svédországban. Megnézett mindent és baba hozott minden jót. És ebből a csudálatos anyaghalmazból meglepő szaktudással válogatta ki és rendezte mindama tárgykörökét, melyeket a magyar iskola természete a nép hajlamából, szokásaiból, életmódjából kifolyólag megkövetel. Munkájából egyetlen mesternek eszméje, törekvése ki nem maradt és mégis önálló egész, ment minden nagy név idegenszerű befolyásától — mindenekfölött magyar mű! Magyar mű, mely úgy tárgyának fontossága, mint kimerítő szakszerűsége folytán minden időközön keresztül elsőrendű neveléstani vezérkönyv marad. A *Nevelő Kézimunka* 3 kötetből áll I. Rész: papíros- és lemez- (karton-) munkák, függelékül tanszerek készítése. II. Rész: az agyagmintázás, függelékül a gipszöntésről és a fém munkákról. III. Rész: famunkák, függelékül tanszerek készítése és a rovatkölő faragás elemei. Az egyes kötetek teljes részletességgel kidolgozva, a megfelelő módszertani és gyakorlati útmutatásokat is tartalmazzák. Az első kötethez 252 ábra, a másodikhoz 200 ábra, a harmadikhoz 225 ábra melléklet tartozik, ez ábrák tiszta és könnyű keresztülvitele lényegesen megkönnyíti a tanító munkáját. A művet a Szent-István-Társulat adja ki izléses és elsőrendű kivitelben. Azt hisszük, nem szükséges különösebb ajánlatot fontos és teljesen új irányú, úttörő mű elterjedéséhez. A magyar tanítóság és a tanítóképzők tanárai csakhamar fölismerik értékét és hasznosságát látván, útját a magyar iskolákban elősegítik. Adja Isten, hogy így legyen. *Mézes János.*

VEGYESEK.

Figyelmeztetés a kath. népiskolai iskolai könyvtárak érdekében. Hazánkban igen sok kath. népiskolának van már iskolai könyvtára. sőt igen sok helyen szerveztek kath. tanítóink ifjúsági könyvtárat is; ez a körülmény, de különösen az újabb időben az ily könyvtárak létesítésére megindított üdvös mozgalom kötelességévé tette az arra hivatott tényezőknek, hogy a kath. népiskolai iskolai és ifjúsági könyvtárak számára részletes könyvjegyzéket állítsanak össze és adjanak ki a könyvtárakat szervező tanítók számára. Örömmel értesültünk, hogy úgy a Kath. Tanügyi Tanács, mint különösen annak tankönyv-vizsgáló bizottsága már megkezdte a *kath. népiskolai iskolai könyvtár és kath. ifjúsági könyvtár jegyzékének összeállítását.* A Szent-István-Társulat teljesen ingyen megküldi majd kath. tanintézeteknek e jegyzéket, addig is kötelességszerűen kérjük olvasóinkat, hogy türelemmel várják be e jegyzékek megjelenését, mert az állam által kiadott ily könyvjegyzékek a kath. iskolákra nem bírnak kötelező erővel.

A miniszter köszönete. A hivatalos lap jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszter herceg *Észterházy* Miklósnak, aki 1. Süttörön 140.000 korona költséggel római katolikus jellegű kisdudóvodát és leányiskolát építtetett és annak főtartását is biztosította; 2. a fertőszentmihályi római katolikus iskolának kibővítésére 36.000 koronát adományozott; 3. a németkeresztúri római katolikus kisdudóvoda és leányiskola létesítéséhez 15.000 koronával járult; 4. a széplaki római katolikus elemi fiú és leányiskola céljaira ingyen telket és az iskola felépítéséhez 20.000 korona összeget ajándékozott, elismerését és köszönetét nyilvánította.

Előleptetések a kultuszminiszteriumba. A hivatalos lap közli, hogy ő felsége a legkegyesebben kinevezte: Miniszteri tanácsossá Axamáthy Lajos és báró Barkóczy Sándor címzetes miniszteri tanácsosokat. Miniszteri tanácsosi címet kaptak: Morlin Emil, Tóth Lajos, Halász Ferenc és Boncz Odön osztálytanácsosok. Valóságos osztály-

tanácsosokká nevezték ki Lappich Elek és nárai Szabó Sándor címzetes osztálytanácsosokat és címzetes osztálytanácsosokká nevezték ki: Radnai Rezső dr. és Gönczy Már tikkárokat. Ertesztésünk szerint a tanítóképzők ügyeit vezető osztály előre dr. *Neményi Imre* osztálytanácsost állította dr. *Béresváry Albert* vallás- és közoktatásügyi miniszter. Neményiben egy valóban szakképzett, igazságos erőtű bürgő főnököt nyernek képzőintezeteink.

Értekes es első adomány a Kath Magyar Iskola-egyesületnek. Dudek dr. a többi között arról beszélt a nagygyűlésen, hogy egyik-másik népiskolánk azért esik az államcsúszás áldozatává, mivel anyagi eszközök hiányában nem tudjuk azt megmenteni. Ennek ellenében ajánlotta az *Erdber Károly* levél által megadott eszmét: a *Magyar Katolikus Iskola-Egyesület* megalakítását. Tegyük össze vállainkat — mondta a szónok — s igyekezzünk a magunk erejéből segíteni magunkon. A beszédnek hatása alatt két borsodmegyei gazda rögtön összeadott 3 korona 20 fillért száraz a mellettük élő *Jankovits Anna* grófnőnek adták át, azin kérelemmel adja át annak a tisztelendő urnak, aki egy széken beszélt iskoláinkról. A grófnő a gyűlés után gr. *Mikós János* által *Dudek* dr.-hoz juttatta a pénzt, aki azt ismét *Erdber Károlynak* küldte át, hogy tette érlelje meg fölvetett eszméjét, alakítsa meg a Magyar Katolikus Iskola-Egyesület s vegye jó kezdetnek a két gazdaemberrel illeneit. Szerkesztőnk átvette az összeget, amelyet míg kezehez ért, X. ur négy koronára egészített ki: a 4 koronát postakaraképenztárba tette, hogy miként a bibliai mustarmag, csirája legyen annak a nagy és nemes vállalkozásnak, amelynek foladata lesz a kath. iskolák és ezek a vallásos szellemű magyar nemzeti népoktatás védelmére és fávívragoztatása.

Halotti búcsúztatók. *Ujházy Miklós*, az előnyösen ismert bécséndródi kántor, halotti búcsúztatók könyvet adott ki. A könyvről az előszót Szentannai *Spelt Gyula* papné kamaras, kiváló egyházi író írta. Átnevezve *Ujházy Miklós* munkáját, mely az eddig megjelent átlag fölött messze kimagaslik s valóban megérdemli, hogy ily nagyon is értékes helyről jött annak első méltatása. Az ára a Népművelő legutóbbi számában volt jelezve.

A Zászlónk legújabb száma pompás példaképe egy bravúrosan szerkesztett ifjúsági lapnak. Az aktualitásokkal kitűnően megvalaszta nyugtja azt, ami az ifjúságot érdekli. Így illusztrációkkal gazdagított tömör cikkeket ad a japán háborúról s ennek kapcsán érdekes leírást az oroszok és a koronázó városáról, Moszkváról, Iszót Alajos szerkesztőnek tollából. Ezt a cikket egymagában tizenegy kép díszíti. Van azonkívül a tüzelben kareólat a sárga lapról, regény Sienkievics Henrikől, szép vers a temetőről, tájképek a régi diákéletből. Kiválóan érdekes a cikke Vörösváry Ernőnek, mely V. László királynak latin nyelv-tanáról szól. Van azonkívül a füzetben tömördek pompás apróság, a szerb királykoronázásról, az amerikai fiúk életrevalóságáról, érdekes természettudományi rovat, fahadó tügyek, fejtoró, tréfás árnyképek és sok más egyéb. A Zászlónk előfizetési ára egy évre 2 korona, a szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest VII., Damjanich-utca 50. szám alatt van.

Jótekonny főpap. Hehelein Károly praelátus-kanonok áldozatkészsége az ungvári róm. kath. hitközséggel szemben, melynek plébánosa volt, méltán hála kötelezi az ottani híveket. Hehelein praelátus az ottani Gizellaház felszerelési költségeire újabb ismét 1000 koronát küldött. Az ungváriak rendkívül nagy hálaival vannak eltelve volt plébánosuk iránt, kinek jöltevé keze velük ily gyakran érezteti jószágos szívének szeretetét.

Jubiláló iskolaigazgató. Walter Károly, az érseki utcai iskola igazgatója, a napokban ünnepelte meg tanítóságának huszonötödik évfordulóját. Ebből az alkalomból a tanítótestület nevében Perényi Lajos osztálytanító üdvözölte, kiemelve érdemeit az iskola fávívragoztatása körül. Walter Károly volt a szervezője a budapesti vendéglőipari szakiskolának s mint iskola könyvrő is szép nevet szerzett.

Ertesítés. A Szent-István-Társulat *Sortiment-könyvkereskedése* a központi papnövelő-intézet

közvetlen közelében, szemben az egyetemmel. *IV. ker. Kecskeméti-utca 2. sz. alatt* teljes fölszereléssel már megnyitott. A bel- és külföldi irodalomban megjelent bármily mű, mely vallásunkkal nem ellenkezik, itt megrendelhető.

Szerkesztői üzenetek.

B. V. Elnézést kérünk, de a lelkes és szívhez szóló közleményt csak a jövő szám hozhatja. — **H. F.** Tévedésből maradhatott el. — **I. E.** Az első ügynél legjobban eszelepszik, hogyha ahhoz érto ügyvéd tanácsát kikéri. 2. A fák az iskolafenntartót illetik. Ámbar ez oly csekélység, hogy azért kár sok szót vesztegetni, még ha az ön tulajdonában maradnak is. A békés megegyezést ajánljuk. — **K. S.** Megföllebbezhetik. 2. Forduljon támogatásért az egyházi főhatósághoz, megkaphatja. 3. A kath. iskolát a községi képviselőtestület be nem csukathatja. Az eljárás az állami iskola föllállítása körül nem mindenben törvényes. — **N. S.** Az ön eljárása teljesen tisztázza a helyzetet, mindenesetre megkapja illetékes helyről a szükséges elégtelt. — **J. P.** Köszönet, közzétettük. — **Z. A.** Későn kaptuk a meghívást. Amint leérkezik a megerősített szabályzat, közzétesszük és akkor a bizottság megkezdí működését. Addig türelmet kérünk. — **R. B.** Bérekeztett. Készséggel közöljük. — **F. M.** Amit tehetünk, megteszük, melegen ajánlani fogjuk. — **W. V.** Igen, a kath. iskolaszék azt elhatározhatja. — **B. L.** Bérekeztett. Szük terünk miatt nem közölhetjük. — **B. P.** Az ismertetés jönni fog. Talán napilapban is hirdesse. — **V. Gy.** Közzétettük. Több levélre a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A csallóköz-csütörtöki magyarajkú önálló tanító állomásra, melyre csak nődenek, illetve tanítónők is pályázhatnak, a választás f. év november 5-én, délelőtti 9 órákor tartatik meg. Jövedelme mindennapi tanításért 680 kor., ismétlő iskoláért 120 kor. és 18 kor. failletmény. Lakása egy butorozott szobából áll. Köteles egy kijelölendő osztályt önállóan vezetni, az ismétlő oktatást kezelni és esetleg a kántortanítói teendőkben segídekezni. A folyamodványok a csütörtöki róm. kath. plébániahivatalnál nyújtandók be. Személyesen megjelenő előnyben részesül. Megválasztott utiköltségre kap 12 kor.-t: tanév közben állomását el nem hagyhatja. *Iskolaszék.* 553 2—2

A **mogyorósi** (Esztergom) kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Határidő november 3. Javadalmazása 9 kat. hold szántó föld, 2 szekér széna a községtől, 20 m. tűzifa, melyet a község szállít be. Kézpénz: 200 korona a községtől. Munka és párbérváltás 150 kor. Közalapítványból 177 kor. 76 fillér. Stóla 30—50 kor. Két tanítógyűlésre fuvar és 8 kor. Lakása: 2 szoba, konyha, kocsiszin, istálló, pince. I. és II. osztályt vezet. Köteles az ismétlő iskolát tanítani. Konyhakertje 50 □. Kérvények *Foltin János* plébánoshoz, Bajóth, intézendők. Személyes megjelenés előnyvel bír. 563 1—1

Egri érseki megye

Sikátor (Borsodm.) filiálisba róm. kath. kántortanító kerestetik. Jövedelme: 16 hold sovány szántó föld, rét, részben a hívek munkálják. Párbérből, tandíjból, harangozó teendőért mintegy 320 korona (roz és pénz). Nyerhető államségély 316 kor. Lakás: két kis szoba, konyha, éléskamra. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázhatnak okl. tanítónők is. Fölszerelt kérvények *nov. 5-ig* a plébániahivatalhoz Domaházára, posta Felsőhangony, küldendők. 558 1—1

Sürgősen kerestetik segédtanító férfi vagy nő, negyedéves képezdész is, május végéig havi 60 kor. és egy szoba, hatosztályú osztatlan népiskolához. Állomás azonnal elfog-

tanító, jelentkezni személyesen vagy írásban a napkori (Szabolcs) plébánosnál. 564 1—1

A **jaszfényszaru** (róm. kath. népiskola II—III. oszt., esetleg előléptetés esetén az I. oszt. fitanítói állásra pályázat hirdettetik. Előbbinek javadalma 840 kor, törzsfizetés 800 □ól szántóföld, természetbeni lakás, utóbbié 800 korona törzsfizetés 400 □ól szántóföld, 100 korona lakásbér. Folyamodók szabályszerűen felszerelt kérvényekkel *nov. 10-ig* küldjék be. Nős tanítóknál egyházi házasságbizonylat is esatolandó. Állomás azonnal elfoglalandó. *Hebrony Kálmán* pléb., isksz. elnök. 565 1—1

Kassai egyházmegye.

A **veheci** (Zemplén) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: a hitközségtől kétszázban 300 kor., államsegély 218 kor., stóla 50 kor., párbér 10 köből rozs és 10 köből zab, 5 1/2 hold szántóföld és 5 1/2 tűzifa. Kérvények főt. *Szkiba Vince* isksz. elnökhöz *okt. végig* küldendő. Próbaorgonálás végett személyes megjelenés kívántatik. 546 2—2

Nyitrai püspöki megye.

A **zsolnai** róm. kath. anyaegyházhoz tartozó **Závodie** fiókközségben tanítónői állomásra pályázat hirdettetik. Fizetés: 800 kor., 1 szoba, közös konyha és kamra, fűtésre 60 kor., szolgára 25 kor. Okleveles, lőt-magyar nyelven jártasok kérvényeiket *november 15-ig* a zsolnai plébániahivatal címére küldjék. 559 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **teveli** (Tolna) róm. kath. népiskola IV. sorszámú tanítói állomásra *nov. 12-ig* pályázat nyitattik. Évi jövedelme: egy bútorozott szoba, államsegéllyel 800 kor. törzsfizetés, szoba- s kertpótlék fejében 120 kor., összesen 920 kor. Kötelme: egy tantermet s az ismétlőiskolát a fennálló egyházi s állami törvények szerint vezetni, a kántorságban segédkezni. Tannyelv német-magyar. Az állomás tanév közben csak kántorival cserélhető föl. *Pékler Károly* pléb., isksz. elnök. 561 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **csucsonyi** (Gömör) államilag segélyezett róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése tűzifával 800 kor., melyből 700 kor. késpénz. Egy szobás lakás, mellékhelyiségekkel. Határidő *nov. 10.* Tanítónők is pályázhatnak. A folyamodványok a rozsnyói róm. kath. plébániahivatalra címzendők. 566 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A **pörgölini** (Vasm.) róm. kath. kántortanítói állomásra *november 3-ára* pályázat hirdettetik. Tanítói fizetés: a községtől egész évre 560 kor., tandíj fejében a tanít. mindennapi tanulók után 160 kor., az ismétlő tanulóknak után 20 kor., 4 h. 1147 □ól földjövödelme 20 kor., ennek fele 10 kor., 5 mérő buza értéke 39 kor., ennek fele 19 kor. 50 fillér, 14 mérő rozs értéke 91 kor. 16 fillér, ennek fele 45 kor. 58 fillér, 25 m. tűzifa értéke 100 kor. Kántori fizetés: a pörgölini plébánia-templomból egész évre 20 kor., 4 h. 1147 □ól föld jövödelme 20 kor., ennek fele 10 kor., 5 mérő buza értéke 39 kor., ennek fele 19 kor. 50 fillér, 14 mérő rozs értéke 91 kor. 16 fillér, ennek fele 45 kor. 58 fillér, párbér fejében 44 kor. 96 fillér, stólaris jövödelme 80 kor., a filiális községektől 7 1/2 mérő rozs értéke 48 kor., összesen 1183 kor. 12 fillér. Tannyelv magyar-német. Az egyházi zenében való jártasság okvetlenül megkívántatik. A megválasztott tanító tartozik a sekrestyei szolgálatot is teljesíteni. Személyes megjelenés saját költségén előnnyel bír. A kellően felszerelt folyamodványok alulirothoz intézendők. Posta helyben. *Pehám Vince* pléb., isksz. elnök. 557 1—1

Vizlendvai (Vasm.) róm. kath. népiskola osztálytanítói állásra *nov. 6.* választási napig pályázat hirdettetik. Fizetése: egy bútorozott szoba fűtve és 800 kor. késpénz. Kötelessége III—IV. osztályt, ismétlőket tanítani, kántoriakban segédkezni. Személyes megjelenés előnyös. Folyamodványok iskolaszéki elnököknek. *Vizlendva, u. n. Szarvaslak*, küldendők. 560 1—1

Zágrábi érseki megye.

A **muravid** népiskolához kath. osztálytanító keresettek. Tanítja a felsőbb osztályokat és az ismétlő leányokat, a tanulókat templomba és körmenetekre vezeti, rájuk felügyel. Fizetése 800 kor. késpénz, egy hold föld, 72 kor. lakbér. Kérvények *nov. 5-ig* az iskolaszékhöz küldendők. Tanítónők is pályázhatnak s a hováttal tudók előnyben részesülnek. *Muravid, Zalam.*, posta helyben. 562 1—1

«Magyar Kántor», temetési szertartások, kidolgozott búcsuztatók és miseénekek dallamosított gyűjteménye. Fűzve 2 korona, kötve 3 korona. *Torontáltorda. Biczók F.* kántor. 355 9—9

Az olvasás tanítását és tanulását az eddigi módszerek között legkönnyebbé teszi: ———

«Eljárásom a fonomimika segítségével való olvasás tanításában»

című részletes útmutatást nyújtó vezérkönyv. Irta: **Péter József** tanító. II. kiadás Kapható a szerzőnél 1 korona 5 fillér beküldése ellenében (**Vág-Sellyén**). 556 2—3

24 eredeti dallamos praeludium

utalványon rendelve csak 1.50 kor.
utánvételes rendelés 55 fillérrel többé
————— kerül. —————

Szeged 6. Zámbó Károly kántor.

517 4—5

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir.
udvari orgonagyára —————

Budapest, VII., Garay-utcza 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a **Szentsír** lovagja, a **Ferencz József-rend** lovagja.
A párisi és becsi világkiállításokon stb. helyről kiténtetve.

Legelőcsőbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legyomasú csörendszert (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindenféle orgonajavításokat és hangolásokat a legmerészelebb árban és telkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jökarban tartása merészelelt árban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kivanatra díjtalanul.

Karácsonyi pásztorjátékok.

Előadásuk által a legalkalmasabbak arra, hogy úgy az intézetek, iskolák, valamint otthon a család körében a szent estét a leglélekemelőbbé avathassák. Ep azért, hogy azok jókor betaníthatók legyenek, fölhívjuk a főt, papság és tanítótság becses figyelmét a **Szent-István-Társulat** alanti kiadványaira. ———

Karácsonyi pásztorjátékok.

A betlehemi nyájörök. Karácsonyi pásztorjáték. Irta <i>Maszlaghy Ferenc</i> . (Ifjúság Öröme II. költ.) Ára 1.50	Betlehemi bakter. Karácsonyi pásztorjáték négy részben. (Népirat 187. sz.) Ára 24
A bűnbánó fiú. Karácsonyi pásztorjáték két színben. Irta <i>Hercegh Péter</i> . (Népirat 214. sz.) Ára 10	Betlehemi asszonyok. Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 190. sz.) Ára 08
A bűn büntetése. Karácsonyi játék 3 fely.-ban. Irta <i>Oppitz Sándor</i> . (Népirat 123. sz.) Ára 08	Egy karácsonyj. Dramolett. Irta <i>Horváth Lipót</i> . (Ifjúság könyvében.) Ára 2.—
A megtalált bárány. Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjúság Öröme V. kötet.) Ára 1.50	Három királyok. Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 191. sz.) Ára 10
Ami fönntart minket. Karácsonyi életkép az iparos világból. 3 felyonásban. Kiválóan legényegyesületek használatára. Irta <i>Erdösi K.</i> Füzve 50	Itt a Miklós. Pásztorjáték. (Népirat 189.) Ára 08
Angyalszívek karácsonya. Karácsonyi kép. Irta <i>Erdösi Károly</i> . (Népirat 200. sz.) Ára 12	Jézus születése. Karácsonyi pásztorjáték. Irta <i>Mohl Adolf</i> . Második kiadás. (Népirat 86. sz.) Ára 10
A pogány megtérése. Karácsonyi játék 3 fely.-ban. Irta <i>Oppitz Sándor</i> . (Népirat 124. sz.) Ára 06	Karácsony. Színjáték 3 felyonásban. Irta <i>Bartha István</i> . Második kiadás. (Népirat 101.) Ára 10
Apró szentek. Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 192.) Ára 12	Karácsonyest. Karácsonyi játék. (Népirat 188. sz.) Ára 08
Az igazság felé. Társadalmi színjáték 3 fely.-ban. Kiválóan kath. Egyesületek használatára. Irta <i>Erdösi Károly</i> . Füzve 50	Karácsonyi színjátékok kiválóan kath. legényegyesületek használatára. Irta <i>Erdösi Károly</i> . Füzve 80
Békesség az embernek. Karácsonyi játék. Irta <i>Oppitz Sándor</i> . (Népirat 139. sz.) Ára 06	Két karácsonyest. Színmű. Irta <i>Maszlaghy Ferenc</i> . (Ifjúság öröme III. kötet.) Ára 1.60
Betlehem. Karácsonyi pásztorjáték négy részben. Irta <i>Bartha István</i> . (Népirat 179. sz.) Ára 12	Ősi erények. Történelmi színjáték Hunyadi János korából. 3 felyonás. Irta <i>Erdösi Károly</i> , az Orsz. Közp. Kath. Legényegyesület másodelnöke. Képekkel. (Népirat 198. sz.) Ára 60
	Pásztorjátékok. Ára félvaszonkötésben 1.40

Immaculata.

A szeplötelen fogantatás jubileumi ünnepe alkalmából megjelentek.

Vezérkönyvecske

a szeplötelen fogantatás hitcikkelye fél-szazados jubileumának megülesere.

Összeállította: *Erdösi Károly*.

Esztergomi egyházi főhatóság 3816/1904. sz. engedélyével.

Ára 30 fillér.

A szeplötelen fogantatás ünnepe.

Irta: *Virág Ferenc*.

Népirat 212. szám. o o o Népirat 212. szám.

Ára 6 fillér.

A fentiek kaphatók:

a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

könyvkereskedésében

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. sz.